

Nr 784

Av herr Lindkvist m. fl., om ändring av bestämmelserna beträffande statligt bostadstillägg till barnfamiljer.

Med tillkomsten av de statliga bostadstilläggen har barnfamiljernas bostadsförsörjning avsevärt underlättats. Bidragens konstruktion med ett grundtillägg per barn och ett ytterligare tillägg — här kallat rumstillägg — har också verksamt bidragit till att barnfamiljerna i ökad utsträckning fått större och bättre rustade bostäder. Bidragsbestämmelserna synes i huvudsak vara bra utformade. De stimulerar till anskaffning av ändamålsenliga bostäder och är så konstruerade att avtrappingen av bidragen sker mjukt. I ett par avseenden synes det dock vara befogat med ändring i bestämmelserna.

Bostadstillägget utgår för barn under 16 år och består av ett grundbelopp som oreducerat är 60: —/mån.=720: —/år för det första barnet och 20: —/mån.=240: —/år för varje ytterligare barn. Utöver grundbeloppet utgår under vissa villkor rumstillägg för rum utöver 1 rum och kök. Villkoren för rumstillägg är olika om familjen är trångbodd eller ej enligt normen högst 2 personer per rum, köket oräknat, och om familjen har tillgång till bad- eller duschrum i huset eller saknar sådan badmöjlighet. Beträffande trångbodd familj gäller att rumstillägg utgår med 60: —/mån.=720: —/år om familjen har 3 eller 4 barn under 16 år och bostaden har minst 2 rum och kök samt med 120: —/mån.=1 440: —/år om familjen har 5 eller flera barn under 16 år och bostaden har minst 3 rum och kök. För icke trångbodd familj som dessutom har bostad med tillgång till bad- eller duschrum gäller att rumstillägg utgår med 60: —/mån.=720: —/år till familj med 2 barn under 16 år, med 120: —/mån.=1 440: —/år till familj med 3 eller 4 barn under 16 år samt med 180: —/mån.=2 160: —/år till familj med 5 eller flera barn under 16 år om bostaden har minst 4 rum och kök.

Som synes kan familj med 1 barn under 16 år aldrig komma i åtnjutande av rumstillägg och ej heller 2-barnsfamilj i bostad som saknar badmöjlighet. Begreppet 1- resp. 2-barnsfamiljer i detta sammanhang utesluter inte att det kan vara stora barnfamiljer. Sålunda kan både ett och fler hemmavarande barn vara över 16 år och genom fortsatt skolgång vara utan egen inkomst. I bestämmelserna rörande statsbidrag till kommunala bostadstillägg till barnfamiljer (KK 28 maj 1968 nr 426) har detta beaktats så till vida att tillägg utgår för barn under 16 år eller barn över 16 år som

Bihang till riksdagens protokoll 1970. 4 saml. Nr 784—792

åtnjuter förlängt barnbidrag eller studiebidrag. Motsvarande bestämmelser saknas för statligt bostadstillägg.

1969 års riksdag beslutade om ändring i studiebidragsförordningen som innebar att det icke behovsprövade studiebidraget med 25:—/mån. höjdes från 75:—/mån. till 100:—/mån. i det fall att i familjen finns syskon under 16 år. Studiebidraget utgår normalt under 9 av årets 12 månader.

Även om inga andra familjemedlemmar finns än föräldrar och barn under 16 år, så erfordras enligt normen »högst 2 personer per rum, köket oräknat» lika stor bostad för 1-barnsfamiljen som för 2-barnsfamiljen, d. v. s. 2 rum och kök. Här må nämnas att enligt bostadsstyrelsens tillämpning normen tolkas så att ensamstående förälder må ha ensamt rum. På samma sätt uppfyller bostad om 3 rum och kök normens krav för såväl 3-barnsfamilj som 4-barnsfamilj. På grund av att 1-barnsfamilj inte kan komma i åtnjutande av rumstillägg och reduceringsreglernas utformning, som i övrigt är smidiga och väl avpassade, blir skillnaden i gränsen för högsta inkomst för erhållande av statligt bostadstillägg onormalt stor mellan 1-barnsfamilj och 2-barnsfamilj. Denna skillnad är 6 400 kronor medan den är 1 000 kronor mellan 2- och 3-barnsfamilj. Således ett avsevärt mindre stöd för 1-barnsfamiljer än för barnfamiljerna i övrigt. Skulle däremot även 1-barnsfamiljerna få rumstillägg reducerades skillnaden 6 400 kr. till 1 600 kr. En ändring i bestämmelserna är således väl motiverad.

De bestämmelser som här redogjorts för har besvärande effekter framför allt för familjer, som enligt kungörelsen om statliga bostadstillägg är att anse som 1- eller 2-barnsfamiljer. Orsakerna härtill synes vara att bestämmelserna utan undantag gjorts beroende av dels åldersgränsen 16 år, dels begränsningen för dessa familjer beträffande rumstillägget och dels att trångboddhetsnormen avser alla hushållets medlemmar.

Bostadsstyrelsen har i sin anslagsframställning för budgetåret 1970/71 i avsnittet »Bostadskostnader, inkomster och bostadstillägg» fäst uppmärksamheten på att framför allt 1-barnsfamiljer men också i viss utsträckning 2-barnsfamiljerna fått ett relativt litet stöd i jämförelse med flerbarnsfamiljerna.

Effekterna av nu gällande bestämmelser illustreras som princip i exemplet här nedan. I förutsättningen antages att familjen har 3 barn, som alla 1:a året är under 16 år, 2:a året 2 barn under och 1 barn över 16 år, 3:e året 1 barn under och 2 barn över 16 år samt 4:e året alla barnen över 16. Vidare förutsättes att familjen uppbär oreducerat bostadstillägg, icke är trångbodd, har badmöjlighet i huset samt att barnen fortsätter skolgången efter fyllda 16 år.

I uppställningen har endast det 1969 beslutade tillägget 25:—/mån. till studiebidraget medräknats. Det icke behovsprövade studiebidraget i övrigt (75:—/mån. under normalt 9 månader) ersätter det allmänna barnbidraget, vilket upphör vid fyllda 16 år.

År	Antal barn		Statligt bostads- tillägg per år		Tillägg till studie- bidrag (9 mån. ×25 kr.) per år	Totalt per år	Förändring jämfört med 1:a året kr./år
	under 16 år	över 16 år	grund- belopp	rums- tillägg			
1	3	0	1 200	1 440			
1	3	0	1 200	1 440	—	2 640	—
2	2	1	960	720	425	2 105	— 535
3	1	2	720	—	950	1 670	— 970
4	0	3	—	—	— 950	—	— 3 590

I viss mån förändras bilden i verkligheten genom att barnfamilj med låg inkomst kan få behovsprövat studiebidrag. Detta bidrag har dock inte den anpassningen till bostaden som bostadstillägget har. Det bör också beaktas att i exemplet bostadstillägget kan reduceras på grund av inkomster med belopp som motsvaras av grundbeloppen, utan att detta påverkar den redovisade förändringen.

Slutligen må framhållas att efter skolreformens genomförande och med den utveckling som därefter skett i fråga om tillströmningen till läroanstalterna åldersgränsen 16 år inte längre framstår lika självklar som tidigare.

Med hänvisning till det anförda föreslås,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om översyn av och förslag till sådan ändring i kungörelsen den 28 maj 1968 nr 425, att de i motionen redovisade effekterna för familjer med 1 eller 2 barn under 16 år elimineras.

Stockholm den 28 januari 1970

Oskar Lindkvist (s)

Eric Svenning (s)

Einar Henningsson (s)

Villiam Björk (s)

i Påarp